

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.Н. КАРАЗІНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

КАРАЗІНСЬКІ ЧИТАННЯ: ЛЮДИНА. МОВА. КОМУНІКАЦІЯ

Тези доповідей
XVII наукової конференції
з міжнародною участю

2 лютого 2018 року

Харків 2018

УДК 81 (082)

ББК 81я43

К 22

Затверджено до друку рішенням Вченої ради
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
(протокол № 1 від 19 січня 2018 р.)

Організаційний комітет конференції:

В.Г. Пасинок, доктор педагогічних наук, професор (голова)

Н.А. Оніщенко, кандидат філологічних наук, доцент (заступник голови)

І.С. Шевченко, доктор філологічних наук, професор

В.О. Самохіна, доктор філологічних наук, професор

В.П. Кривенко, кандидат філологічних наук, доцент

О.В. Ребрій, доктор філологічних наук, доцент

С.К. Криворучко, доктор філологічних наук, професор

О.О. Чорновол-Ткаченко, кандидат філологічних наук, доцент

С.А. Віротченко, кандидат філологічних наук, доцент

П.Т. Гусєва, кандидат філологічних наук, доцент

С.Г. Мащенко, доцент

В.С. Барило, А.С. Медведенко, А.О. Пірог (секретарі)

Адреса оргкомітету:

61022, м. Харків-22, майдан Свободи, 4,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна,

факультет іноземних мов, тел. (057) 707-53-43

Каразінські читання: Людина. Мова. Комунікація. : Тези доповідей
К 22 XVII наукової конференції з міжнародною участю. – Х. : ХНУ імені
В.Н. Каразіна, 2018. – 197 с.

До збірника увійшли тези доповідей, присвячені проблемам іноземної
філології, методики викладання іноземних мов, перекладу, міжкультурної
комунікації, літературознавства.

Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів
філологічних спеціальностей.

УДК 81 (082)

ББК 81я43

ISBN 978-966-285-458-9

© Харківський національний університет
імені В.Н. Каразіна, 2018

© І.М. Дончик, макет обкладинки, 2018

КОГНІТИВНО-КОМУНІКАТИВНА МОДЕЛЬ ОПИСУ МОВИ

Мартинюк А.П. (Харків)

1. Будь-яка концепція мови має ґрунтуватися на певній моделі когніції. На сучасному етапі розвитку когнітивної науки існує три моделі когніції: комп'ютаційна (computational), втілена (embodied) і дієво-ситуативна (enacted/situated).

2. У комп'ютаційній моделі (С. Ульман, Дж. Фодор, З. Полішин, А. Вера, Г. Сімон) когніція зводиться до процесів, що відбуваються у головному мозку: суб'єкт сприймає світ таким, який він є, і відображає його в ментальних репрезентаціях. Репрезентації мисляться як абстрактні, символічні і амодальні концептуальні структури.

3. Модель втіленої когніції (Дж. Лейкофф, М. Джонсон, Л. Барсалоу) виходить із розуміння ролі тіла в когнітивних процесах: суб'єкт сприймає світ так, як він дається йому в його тілесних (сенсорно-моторних) відчуттях. Репрезентації тлумачаться як коцептуальні структури, які відображають тілесні відчуття суб'єкта, що виникають у процесі сприйняття об'єктів світу і взаємодії з цими об'єктами. Велика роль надається метафорі як універсальній когнітивній операції: абстрактне мислиться через конкретне. Аналіз когніції ведеться в термінах ментальних моделей: доменів/фреймів, образ-схем.

4. У системі понять моделі дієво-ситуативної когніції (У. Матурана, Ф. Варела, Е. Рош, Е. Томпсон, А. Ной, Дж. Лейв, Е. Венгер, Дж. Гріно) ключовими поняттями є не лише «голова» й «тіло», а й «рух»/ «дія»/ «взаємодія», а також «екологічний контекст»: суб'єкт сприймає світ таким, яким він дається йому у сумісній діяльності з іншими суб'єктами у конкретному соціокультурному контексті. Ментальні процеси неможливо описати в термінах доменів/фреймів і образ-схем, оскільки ці моделі репрезентують лише раціональне мислення, а, як свідчать дані сучасної когнітивної науки (насамперед, експериментальні), когніцію неможливо відділити ні від емоції/афекту (А. Дамазіо, Й. Панксепп), ні від перцепції в дії (А. Ной) / дії в перцепції (С. Келзо). Репрезентації мисляться як волітивно-кінестетично-перцептивно-афективно-когнітивні структури, які включають: 1) свідоме-підсвідоме фокусування уваги на об'єкті / суб'єкті екологічного контексту, зумовлене потребами і бажаннями (волевиявлення); 2) відображення (не лише об'єктів!!!!), а, насамперед, кінестетичних відчуттів суб'єкта у процесі взаємодії з об'єктами, як і суб'єктами оточуючого світу (перцепція в дії); 3) афективну оцінку (affective appraisal) кінестетично-перцептивних відчуттів у термінах («корисне :: шкідливе» / «приємне» :: «огидне») і прогнозування результату взаємодії з об'єктом / суб'єктом

екологічного контексту (афект/емоція); 4) мотивацію інтенціональної дії, релевантної у даній ситуації, й мету цієї дії (когніція у вузькому сенсі – раціональне мислення); 5) патерн дії / модель поведінки (дія в перцепції).

5. Продуктивна лінгвістична модель опису мови має бути моделлю когнітивно-комунікативною. Одиниця аналізу – акт когнітивно-комунікативної взаємодії – має включати усі ключові поняття моделі дієво-ситуативної когніції. Кінестетично-перцептивний контекст такого акту охоплює усю лінгвальну і екстралінгвальну інформацію, яка поступає у процесі сенсорно-моторного сприйняття ситуації в момент комунікації. Психічний контекст акту включає не лише когнітивний параметр, тобто енциклопедичні знання або «лексичні концепти», організовані у вигляді пропозиційних структур, а й перцептивно-кінестетичний, афективний і волітивний досвід, пов'язаний (або такий, що пов'язується безпосередньо тут і зараз) різноманітними зв'язками (аналогії, суміжності, контрасту, диференціації, причини і наслідку, частини і цілого тощо) у свідомості / підсвідомості суб'єкта із тим чи іншим об'єктом референції, співвідносним з тим чи іншим «лексичним концептом». Цей досвід об'єктивується у кінестетично-перцептивних відчуттях, емоційних переживаннях, бажаннях, образах-спогадах/ образах-фантазіях звуків/ жестів/ слів/ уривків фраз/ кольорів/ цілісних об'єктів, а також патернах настрою і моделях поведінки.

ОСОБЕННОСТИ ПОДГОТОВКИ ГОВОРЕНИЯ К СДАЧЕ ЭКЗАМЕНА BEC VANTAGE

Матвийчук О.Н. (Харьков)

BEC Vantage является одним из 3 вариантов экзамена BEC и рассчитан на учащихся, знающих бизнес-английский на уровне Upper-Intermediate или B2 по CEFR (Common European Framework of Reference for Languages).

Подготовка к сдаче международного экзамена по деловому английскому осуществляется в четырех основных направлениях для проверки языковых компетенций. Кандидаты выполняют тренировочные тесты по чтению, письму, аудированию и разговорной речи. И, как правило, с чтением, письмом и аудированием сложностей не возникает, благодаря огромному количеству разнообразных источников для подготовки. А вот последняя часть этого экзамена (разговорная речь) имеет свои особенности, которые необходимо учесть во время подготовки.

По структуре экзамена часть тестирования разговорной речи длится приблизительно 14 минут. Данная часть экзамена проводится с одним или

Лисанець Ю.В. КОНЦЕПТИ КОМУНІКАТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ЛІКАРЯ І ПАЦІЄНТА В АНГЛОМОВНОМУ МЕДИЧНОМУ ДИСКУРСІ	94
Лобова О.К. ФУНКЦІОНАЛЬНА СПЕЦИФІКА КОМІЧНОГО ДИСКУРСУ	96
Лукьянова Т.Г. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ АУДІОВІЗУАЛЬНОМУ ПЕРЕКЛАДУ	97
Луньова Т.В. КОНЦЕПТ <i>PORTRAIT</i> (ПОРТРЕТ) В ЕСЕ А.С. БАЄТТ: ІНТЕРСЕМІОТИЧНИЙ РАКУРС	99
Маєвська Л.Д. ANGLIZISMEN IM DEUTSCHEN	100
Максименко О.В. БУКВАЛЬНІ ТА МЕТАФОРИЧНІ ІКОНІЧНІ ЖЕСТОВО-ВЕРБАЛЬНІ ВИСЛОВЛЕННЯ В АМЕРИКАНСЬКОМУ РОЗВАЖАЛЬНОМУ ТЕЛЕІНТЕРВ'Ю	102
Мартинюк А.П. КОГНІТИВНО-КОМУНІКАТИВНА МОДЕЛЬ ОПИСУ МОВИ	104
Матвийчук О.Н. ОСОБЕННОСТИ ПОДГОТОВКИ ГОВОРЕНИЯ К СДАЧЕ ЭКЗАМЕНА ВЕС VANTAGE	105
Матюхіна Ю.В. МОВНІ ОСОБЛИВОСТІ ЖІНОЧИХ ГЛЯНЦЕВИХ ЖУРНАЛІВ	107
Махлін П.Я. НАЗВИ СЛУЖИТЕЛІВ КУЛЬТУ В РОМАНСЬКІЙ ОРНІТОНІМІЇ	108